Svar på skriftligt spörsmål SSS 285/2022 rd

Svar på skriftligt spörsmål om förflyttningspraxis vid flyktingförläggningar

Till riksdagens talman

I det syfte som anges i 27 § i riksdagens arbetsordning har Ni, Ärade talman, till den minister som saken gäller översänt följande skriftliga spörsmål SS 285/2022 rd undertecknat av riksdagsledamot Aino-Kaisa Pekonen /vänst m.fl.:

> Vilka åtgärder har inrikesministeriet för avsikt att vidta för att utveckla förflyttningspraxis vid flyktingförläggningarna så att de stödjer och säkerställer långsiktig och systematisk integration?

Som svar på detta spörsmål anför jag följande:

Flyktingar från Ukraina har till dags dato lämnat in över 27 000 ansökningar om tillfälligt skydd i Finland. Med stöd av lagen om mottagande av personer som söker internationellt skydd och om identifiering av och hjälp till offer för människohandel (746/2011, *mottagningslagen*) säkerställs försörjningen för och omsorgen om personer som för tillfälligt skydd genom mottagningssystemet.

Enligt 16 § i mottagningslagen inkvarteras personer som söker internationellt skydd eller får tillfälligt skydd på en förläggning. Vid inkvarteringen beaktas de inkvarterades ålder och kön. En sökande kan flyttas till en annan förläggning om det behövs för personens egen skull, förläggningens verksamhet eller behandlingen av ansökan om internationellt skydd. Inkvarteringen ska ordnas så att familjemedlemmar kan bo tillsammans om de så vill. Förläggningen beslutar om inkvartering och förflyttning. Innan beslut om förflyttning fattas, ska den som ska flyttas höras.

I Finland finns för närvarande 71 förläggningar, av vilka en del är så kallade transitförläggningar, det vill säga förläggningar där personer som söker internationellt skydd eller får tillfälligt skydd inkvarteras under tiden för asylsamtal eller annars för en kort tid. Efter asylsamtalet flyttas personer som sökt internationellt skydd från transitförläggningarna vidare till andra förläggningar. Förfarandet möjliggör smidig och snabb handläggning av asylansökningarna. Personer flyttas också exempelvis på olika sociala grunder eller särskilda individuella behov. Migrationsverket ger förläggningarna anvisningar om förflyttningarna, men förläggningarna sköter i regel klientförflyttningarna på egen hand. Enligt mottagningslagen ska den person som ska flyttas höras. Enligt Migrationsverkets anvisningar ska förflyttningarna alltid verkställas med

hänsyn till klienternas särskilda behov och härvid bör det kartläggas om någon specifik förläggning med avseende på läge eller boendeform är ett bättre alternativ för en person än någon annan förläggning, om en förflyttning blir nödvändig.

De personer som anlänt från Ukraina har haft med sig exceptionellt många sällskapsdjur, vilket har orsakat problematik vid inkvartering på förläggningar. Ovaccinerade sällskapsdjur från Ukraina placeras i karantän tills effekten av det vaccin som djuret givits vid införsel kan verifieras. Transitförläggningen i Riihimäki etablerades för att tillgodose detta behov och tillhandahålla kortvarig inkvartering till inkommande personer som har ett sällskapsdjur med sig. När det gäller sällskapsdjur har det uppstått dröjsmål med vidareförflyttningen av invånare på grund av avsaknaden av antikroppar mot vaccin, vilket automatiskt förlänger karantänen från en månad till tre månader. Detta har ansetts vara nödvändigt med tanke på hälsosäkerheten och särskilt för att förhindra spridningen av smittsamma sjukdomar, som rabies. Förlängning av karantänen har lett till att inkvarteringen på Riihimäki transitförläggning, som ursprungligen skulle vara kortvarig, har blivit längre än vad som avsetts. Migrationsverket har deltagit i planeringen av förflyttningarna från Riihimäki, och klienter har i regel flyttats till den närbelägna förläggningen i Träskända.

Många av dem som sökt om tillfälligt skydd har kommit till Finland genom viseringsfri inresa och slagit sig ner på orter där de redan har släktingar, bekanta eller en säsongsarbetsgivare som de känner till från tidigare. Därtill har många volontärer hjälpt flyktingar från Ukraina att slå sig ner i olika kommuner runtom i Finland. Av de ukrainare som omfattas av mottagningssystemet har över 60 procent på egen hand ordnat privat inkvartering. Migrationsverket har dessutom tillsammans med kommunerna tagit fram en så kallad kommunmodell, som ska göra det möjligt för personer som söker och får tillfälligt skydd att bo på den ort där de har slagit sig ner när de har anlänt till Finland. I kommunmodellen avtalar kommunen med förläggningen om tillhandahållande av inkvarterings- och rådgivningstjänster i bostäder som hyrs av kommunen, och kommunen betalas en ersättning för kostnaderna enligt ett kommunspecifikt pris per inkvarteringsdygn. Arrangemanget är frivilligt för kommunerna. Riihimäki har hittills inte deltagit i kommunmodellen, men en del närliggande kommuner har gått med i den.

Inrikesministeriet samarbetar med Migrationsverket för att säkerställa omständigheterna för integrering av inkommande personer och utveckla mottagningslösningar som ger de bästa möjliga framtidsutsikterna för personer som får tillfälligt skydd och har bosatt sig i Finland. Transitförläggningar, som den i Riihimäki, är nödvändiga för att mottagningssystemet ska fungera och att det till exempel ska vara möjligt att ta emot sällskapsdjur även i framtiden. Förflyttningarna planeras med hänsyn till klienternas behov, men med tanke på mottagningssystemets funktion är det inte alltid möjligt att ordna plats på förläggningar i enlighet med klienternas önskemål.

För att stödja integrationen av personer som får tillfälligt skydd är det dessutom viktigt att redan i detta skede tänka på deras möjligheter att flytta från mottagningssystemet ut i kommunerna. I detta syfte och i enlighet med en överenskommelse under regeringens ramförhandlingar samordnar inrikesministeriet en utredning av villkoren för rätt till hemkommun för personer som får tillfälligt skydd.

Helsingfors 22.6.2022

Inrikesminister Krista Mikkonen